

Секція 1. Загальна педагогіка та історія педагогіки

Коваленко О. В., кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри образотворчого мистецтва,

музикознавства та культурології

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

м. Суми, Україна

ПРО ПІДГОТОВКУ ГІДІВ-ЕКСКУРСОВОДІВ У СУМСЬКОМУ РЕГІОНІ

Гід в перекладі з французької «guide» – провідник в подорож, ватажок. А от щодо іншого терміну «екскурсія» або «екскурсовод», який безпосередньо пов'язаний з терміном гід, то з латині excursio – це поїздка, вилазка. Тобто гід-екскурсовод – це той, хто супроводжує туристів і показує їм різноманітні туристичні об'єкти, пам'ятки країни, міста тощо; гід-екскурсовод – це також провідник-професіонал. Дана професія підходить тим, кого цікавить історія, психологія, світова художня культура, мистецтво, архітектура, іноземні мови, географія та краєзнавство тощо.

Гід-екскурсовод проводить екскурсії по конкретному туристичному маршруту або об'єкту. Наприклад, по музею або найбільш примітним вулицях міста, еко-стежках природного чи дендропарку, культовій споруді чи палацу і таке інше. Екскурсія зазвичай не перевищує декількох годин, і якщо у гід-екскурсовода немає інших функцій, його відповідальність закінчується разом із закінченням екскурсії.

Гід-екскурсовод також керує групою туристів. Він може і не водити специфічні вузькоспрямовані екскурсії, довіряючи цю місію колегам з музеїв чи інших туристичних об'єктів. Однак дуже багато в ході подорожі він може розповісти і сам.

Зазвичай гід-екскурсоводи спеціалізуються на певному регіоні або маршруті, тому добре володіють інформацією про визначні пам'ятки, можуть жваво і захоплююче розповісти про кожен цікавий об'єкт на маршруті,

відповісти на безліч додаткових питань туристів. Чим більше знає фахівець, тим цікавіше буде його розповідь.

У хорошого фахівця туристичного супроводу (гіда-екскурсовода) знання виходять за межі стандартних туристичних стежок. Навіть якщо, виходячи з побажань туристів, йому доведеться трішки змінити розроблений заздалегідь маршрут, він не осоромиться. За умови, звичайно, що це справжній знавець своєї справи.

Професія гіда-екскурсовода дуже захоплююча і водночас відповідальна, тому що він несе відповідальність за клієнтів, які, в свою чергу не завжди доброзичливі і дисципліновані. Також гід-екскурсовод повинен вміти розібратися в складній ситуації, розв'язати конфлікт і зробити подорож максимально комфортно для туристів.

Гід-екскурсовод, повинен бути дуже ерудованою та артистичною людиною, любити і вміти виступати перед публікою, також необхідні хороша пам'ять, інтерес до нових знань, відповідальність, врівноваженість, доброзичливість, готовність до спілкування з різними людьми. А також гарне здоров'я, тому що гіду-екскурсоводу доводиться багато часу проводити на ногах і в постійному спілкуванні.

Гід-екскурсовод повинен багато знати про місця, за якими водить туристів. Крім того, йому необхідно спілкуватися з туристами на одній мові. А якщо він супроводжує групу в іншу країну, то ще й володіти мовою місцевих жителів.

Враховуюче все вищезазначене автором було розроблено та впроваджено (разом із відділом промоції та туризму Сумської обласної державної адміністрації, а також спільно з Центром сприяння розвитку об'єднаних територіальних громад Державної служби зайнятості у Сумській області) спеціалізовані курси підготовки гідів-екскурсоводів. Після закінчення таких курсів слухачам видається свідоцтво.

Курси розроблено для тих, хто любить і цікавиться історією, культурною спадщиною, природними особливостями Сумщини та Слобожанщини,

товариський, готовий до розширення свого кругозору, безперервного поповнення і вдосконалення своїх знань, має базову вищу або середньо-спеціальну освіту і хотів би отримати нову професію, яка може стати джерелом як основних доходів, так і додаткових, дозволяючи поєднувати при цьому улюблене захоплення з роботою.

На даних курсах слухачі вчаться відбирати потрібну та цікаву інформацію, формулювати і ефективно доносити свої знання до широкої аудиторії, підбирати необхідний фактичний матеріал, готувати індивідуальний текст екскурсії, використовуючи методичні розробки.

Курси передбачають не тільки опанування теоретичними знаннями з законодавчо нормативної бази туристичної діяльності в Україні, краєзнавства, методики проведення екскурсій, основ педагогіки та психології, але й опанування практичними навичками та реальним досвідом проведення екскурсій з різними категоріями екскурсантів, умінням утримувати увагу групи, вирішувати нестандартні ситуації, а також тим, як зробити Вашу екскурсію неповторною і максимально пізнавальною.

Слухачам курсів надаються всі умови для оволодіння необхідною сумою практичних знань і навичок професії гід-екскурсовода, що дозволяє реалізувати себе в процесі спілкування і отримувати повсякденну оцінку своєї роботи.

Коротка програма курсів гідів-екскурсоводів складається з наступних тем:

1. Охорона праці
2. Трудове законодавство та правове регулювання екскурсійної діяльності
3. Основи екскурsoзнавства та організація екскурсійного обслуговування.

Професійна майстерність екскурсовода.

4. Професійна етика та психологія. Основи конфліктології в професійній діяльності екскурсовода.

5. Претензійна робота в туризмі.

6. Методика підготовки та проведення екскурсій:

- вибір теми; робота з джерелами; історіографія; складання маршруту;
- технологічна картка маршруту; підбір об'єктів; контрольний та індивідуальний текст екскурсії;
- методичні прийоми та техніка ведення екскурсій.; якість екскурсії, засоби її оцінки.

7. Організація транспортних перевезень:

- класифікаційні ознаки транспортних засобів та їх види;
- вибір транспорту та правове забезпечення перевезень; безпека на транспорті.

8. Туристичні ресурси Сумщини та історичне краєзнавство:

- визначення пам'яток культури, археології та історії Сумщини та історичні події пов'язані з ними;
- основні етапи заселення та освоєння Сумщини; заснування міста Суми; історичні постаті;
- культурні надбання краю;
- архітектура Слобожанщини.

9. Вивчення туристичних маршрутів Сумського регіону.

9. Імітація проведення екскурсій за участю слухачів.

10. Підсумкове заняття та екзамен.

Кожен слухач готує авторську екскурсію і проводить її спочатку в початковій аудиторії (віртуально), а потім в реальних умовах на маршруті.

Ініціатива створення та проведення даних курсів на сьогоднішній день актуальна тим, що майже всі об'єднані територіальні громади Сумщини зазначають туризм, як один із пріоритетних напрямків стратегії розвитку. Підготовка ж спеціалістів у цьому напрямку залишається відкритою.

Література:

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2007. 464 с.
2. Савина Н. В. Экскурсоведение : учеб. пособ. Минск : БГЭУ, 2009. 256с.